

Greenkeeper op de uiterwaard

Matthijs Verder, greenkeeper van De Dorpswaard in Kerkdriel

De Dorpswaard in Kerkdriel, Noord-Brabant, is een 9-holes golfbaan, gelegen op de uiterwaarden van de Maas. De baan, een ontwerp van Gerard Jol, stroomt 's winters regelmatig onder en stelt daarmee zeer specifieke eisen aan onderhoud en beheer. Hiervóór was er een klein recreatiegebied met een strandje, maar dat was niet aantrekkelijk voor de mensen vanwege de open ligging, het klestrand en de vele distels. Het Stadsgewest Den Bosch en de gemeente Maasdriel besloten tot de aanleg van een golfbaan. Uiteindelijk zette de vereniging de plannen door en in 1993 was De Dorpswaard een feit. Men ging er van uit dat het maar één maal in de elfhonderd jaar hoog water zou zijn, maar in 1993 én in 1995 was het raak en liep de baan onder.

De greenkeeper van De Dorpswaard heeft inmiddels, soms met schade en schande, leren omgaan met het water. De redactie van de Greenkeeper was benieuwd en ging naar Kerkdriel voor een gesprek met Matthijs Verder.

Marlies van Iersel

Van plantenveredeling naar greenkeeping

Matthijs Verder werkt sinds 1999 op de Dorpswaard. Hij studeerde in de vroege zeventiger jaren af op de landbouwuniversiteit in Wageningen als plantenveredelaar, maar op dat moment was de arbeidsmarkt erg slecht en hij ging aan de slag in de automatisering bij Volmac. Matthijs begon met golfen op Anderstein in Maarsbergen en haalde zijn diploma's greenkeeper en hoofdgreenkeeper op IPC De Groene Ruimte in Arnhem. Op een gegeven moment kon hij de overstap maken naar een baan als greenkeeper. Voor hem was dit een mogelijkheid om weer bezig te zijn in en met de natuur. Toen De Ridder het bedrijf Volmer, die het greenkeeperswerk op De Dorpswaard deden, overnam, werd Verder daar greenkeeper. Matthijs doet het greenkeeperswerk voor het overgrote deel alleen. Hij krijgt hulp van een groepje vrijwilligers/golfers die hem helpen met snoeien, opvullen van bunkers, repareren van hekken en andere dingen. Van De Ridder komt iemand eenmaal per week de semi rough maaien. Voor het maaien van de fairways is iemand uit het dorp anderhalve dag per week beschikbaar.

Voorjaar op De Dorpswaard

Ook al ligt de Dorpswaard er rustig bij op deze mooie zomerse dag in juli, we kunnen ons goed voorstellen dat het onderhoud van deze baan vaak een grote uitdaging vormt.

Het voorjaar dient zich even vroeg aan als op andere banen, maar hier blijft de grond langer koud, doordat de rivier in december of januari een gedeelte van de baan heeft blank gezet.

De groei van het gras komt later op gang en Verder begint dan ook later kunstmest te strooien. Hij gebruikt NPK 12/10/18 om het gras op de fairways aan het groeien te krijgen en later in het seizoen Basatop, een lang werkende meststof, die drie maanden werkt. Het voordeel van dit middel is dat het geen groeipieken geeft.

De bodem bestaat uit rivierzand met daarop een kleilaag. Bij lage grondwaterstand is er geen capillaire opstijging van grondwater door de capillaire breuk, met als gevolg dat het gras na twee weken warm en droog weer uitdroogt en verdort. De baan heeft een beregeningssysteem van Toro, destijds geleverd door van den Brand. Aquaco heeft enkele jaren geleden een pomp geleverd, die het grondwa-

ter van 12 meter diep oppompt. De pomp houdt het beregeningssysteem onder een druk van acht Bar. Met de beregening lukt het om de groei in het gras te houden. Langs de randen van de golfbaan bij de rivier gebruikt Verder handsproeiers om bij oostenwind extra te sproeien. De beregening is dan niet sterk genoeg om tegen de wind in te spuiten. De greenkeeper moet rekening houden met de uitdrogende werking van de oostenwind op deze open baan. Een klein gedeelte ligt omsloten door bos en daar verdroogt het gras minder snel, omdat de wind minder kans krijgt. Op warme dagen beregent Verder overdag extra om het gras te koelen en verbranden te voorkomen. Het beregeningssysteem wordt nu onderhouden door De Ridder.

De baan in Kerkdriel heeft haar eigen problemen met ziektes en plagen. De streek rond Kerkdriel en Hedel heeft veel champignonkwekerijen. Verder vermoedt een samenhang

tussen dit feit en het voorkomen van heksenkringen op zijn baan. Het mycelium van de schimmel zorgt er voor dat er cirkels in het gras uitdrogen en bruin worden. De bestrijding bestaat uit Aquadoc, een middel dat de oppervlaktespanning verlaagt, zodat de grond weer water op kan nemen. Hiermee is de schimmel niet bestreden. De enige remedie bestaat uit het verwijderen van het gras en de grond tot 50 cm diep en het opnieuw inzaaien, maar dat is niet altijd meteen te realiseren. Het golfen moet kunnen doorgaan. Matthijs Verder gebruikt MCPA tegen de klaver in de baan. Na de winter laat de rivier de uiterwaard annex golfbaan achter met de nodige schade, bijvoorbeeld door ijs. Op die beschadigde en kale plekken kan gemakkelijk zaad ontkiemen, wat overwaait vanuit de weilanden rondom.

Najaar op de Dorpswaard

In de herfst is Matthijs Verder druk bezig met bezanden en prikken. Hij heeft zelf geen Vertidrain, maar laat die komen via De Ridder. Hij mest bewust wat minder in het najaar, om schimmel te voorkomen. De greenkeeper heeft een tijdje geëxperimenteerd met minder bemesting op de fairways, maar daar is hij toch weer op teruggekomen: het gras groeide niet goed meer. Hij heeft daarna de fairway bemesting weer wat opgevoerd. Zo blijft het een spel tussen mens en natuur, waar bij je als

Matthijs Verder

greenkeeper de zwakke en sterke kanten van je terrein moet leren kennen. Het najaar is op de Dorpswaard de tijd voor het snoeien van de bomen. Het is hier voornamelijk wilg, es en els op de bosrijkere plaatsen staat wat eik. De wilgen groeien lekker snel, en moeten flink beteugeld worden, omdat het uitzicht vanaf De Dorpswaard op de rivier anders snel dicht zou groeien. Rijkswaterstaat is een gesprekspartner die met haar plan "ruimte voor de rivier" actief meedenkt met het natuurbeheer rondom de golfbaan. Ze waren er tegen dat Verder wilgenstokken zette op de oevers. Snoeien en afvoeren gebeurt in oktober en november omdat het terrein vaak onderloopt in december en januari. Het is noodzakelijk om het snoeihout af te voeren, anders gaat het bij hoog water drijven over de uiterwaard. Een van de taken op De Dorpswaard is het opruimen van harken bij bunkers en Tee markers, voordat het water komt. Anders worden ze meegenomen. Op de Dorpswaard zie je grote stenen ter aanduiding van 150 meter in plaats van de gebruikelijke paaltjes.

Als het water komt, de laatste jaren vaak in de tijd tussen Kerst en Nieuwjaar, let Verder goed op Teletekst. Als het water in de Maas bij Borgharen een kritische grens bereikt, is het 2,5 dag later bij Kerkdriel. De zaak loopt onder, behalve de greens.

Architect Gerard Jol heeft de greens hoog gelegd en de surroundings zijn opgebouwd uit klei. Als het hoog water gezakt is, duurt het ruwweg een week voordat de baan weer bespeelbaar is, als het tenminste niet zo koud is dat er ijs achterblijft.

Als de rivier wegtrekt laat ze een hoop rotzooi achter. Complete bielzen, oude surfplanken, zoetwaterkrabben: een strandjutter zou er blij mee zijn, maar Matthijs Verder moet wel eens diep zuchten als hij al die rommel ziet. Lastiger nog dan de rotzooi is de fijne kleilaag die de rivier achterlaat. In het voorjaar moet er extra geprikt worden om de grasmat weer lucht te geven. Na een vorstperiode tijdens hoog water loopt op een bepaald moment het water onder het ijs weg. Het ijs blijft dan schots en scheef staan en hangen in bomen en beschadigt de grasmat.

Natuurontwikkeling

Verder is in samenwerking met de baancommissie bezig met een stukje natuurontwikkeling. Sommige stukken op de baan maait hij twee keer per jaar en het maaisel voert hij af. Het gevolg is dat er al een grote variëteit aan bloemen komt, waaronder de grote kaardebol en zwanebloemen. Hij probeert er voor te zorgen dat er niet te veel hoog gras is, want als de golfers te lang moeten zoeken naar een bal in het hoge gras, is de doorstroming van gol-

fers op de baan niet optimaal. Er zijn veel watervogels op de baan, zoals waterhoentjes, meeuwen, ganzen, aalscholvers, reigers, zwanen, eenden en zelfs ooievaars zijn er af en toe te zien!

Verder denkt dat het nog te vroeg is om mee te doen met het programma van de NGF "Committed to Green", maar hij staat er positief tegenover.

De greenkeeper signaleert dat de golfers vaak teveel op de golfbal gefixeerd zijn en is dan ook blij dat hij dit werk kan doen in samenwerking met de baancommissie. Samen met deze mensen kan hij een klein stukje natuureducatie doen richting de leden van de club.

A-status

Aan het eind van ons gesprek memoreert Verder de perikelen rond het verwerven van de A-status. Vorig jaar heeft De Dorpswaard de A-status aangevraagd. Dit is toen niet doorgaan, omdat sommige stukken bij fairway 1, 2, 6 en 9 erg slecht gras hadden. Bij een bodemonderzoek bleek dat de grond hier bestond uit puur zand. Een loonwerker heeft deze stukken ondertussen vervangen door klei, gemengd met zand. Voor 11 augustus staat een voorkeuring op het programma, waarna later in het jaar de definitieve keuring volgt. Verder heeft er alle vertrouwen in. Na het interview rijden we nog even onder het clubhuis op palen door over de baan in de enig

overgebleven Handicart. Afgelopen nacht zijn vier van de vijf clubkarren gestolen uit een container tegenover het clubhuis. Gelukkig is de machineloods van de greenkeeper in verband met het water aan de andere kant van de dijk bij een boer. Verder vermoedt dat ze deze ene kar hebben laten staan omdat hij niet meer op de vrachtwagen kon. Het is hoogseizoen op campings, waar de karretjes worden gebruikt voor bijvoorbeeld de huishoudelijke dienst. Jammer voor de gehandicapte spelers, die de karren voor de middag gereserveerd hadden. Kunnen ze gaan lopen of thuisblijven!

Machinelijst De Dorpswaard

- Greenmaaier Toro 3200-D
- Teemaaiër Ransomes T-plex 185?
- Fairwaymaaier Ransomes 350D
- Toro workman 2100
- Bunkerhark Ransomes
- Flymo
- Stihl bosmaaier
- Stihl rugblazer
- Billy Goat wielblazer

(Voor prikken en dresen en ander niet dagelijkse werkzaamheden komen de machines van de Ridder in Soesterberg)